

Zondag 22 maart 2020 zondag Laetare – verheugt u

Lezing : Johannes 9 : 1 – 11

Op deze zondag, die ‘verheug u’ heet, hebben we lezen over Jezus, die verder gaat naar Jeruzalem, op weg naar Pasen.

Johannes beschrijft hoe Jezus op zijn rondreis door Israël een blinde man ontmoet. Mensen die de man zien, vragen zich af hoe het zo gekomen is dat hij blind werd geboren. Dat is zeer menselijk en van alle tijden. Immers als ons zo iets zou gebeuren, stellen wij toch ook deze vraag? Waarom gebeurt dit? Maar er is geen antwoord op. En toch, voorstelbaar is het zeker. Zoals we ons nu ook zouden kunnen afvragen waaróm deze toestand rondom het coronavirus. Een antwoord krijgen we er niet op. We kunnen alleen doen wat nodig is en verantwoord

Het evangelie is een heel boeiend verhaal waarin veel personen een rol spelen: Jezus, de blindgeborene, de leerlingen, de ouders, de burens, de Farizeeën, de omstanders. Maar ook wij : de luisteraars van dit verhaal. Bovendien, hun vragen zijn ook onze vragen. De leerlingen en na hen, vele anderen vragen: wie heeft gezondigd, zichzelf of zijn ouders dat hij blindgeboren werd? Beperkingen, leed of kwaad werden direct in verband gebracht met misstappen, met zonden.

Dat is ook vandaag zo. Waar komt dat Corona virus vandaan? Wie heeft er niet goed opgelet? Waarom is de hygiëne op de markt in China niet beter? We zoeken een oorzaak. In feite zoeken we een schuldige. Maar ook kunnen we denken: wat ons overkomt hebben we verdiend.

Het is een straf van God dat heel de wereld ontregeld is. Hier toont God aan dat wij met al onze wetenschap niet hoogmoedig mogen zijn. Niet alles is maakbaar.

God wijst ons op onze kwetsbaarheid. Jezus antwoordt : noch de blindgeborene, noch zijn ouders hebben gezondigd.

Woorden als schuld en straf passen hier niet. Van heel veel zaken weten we de oorzaak niet. Het is de kunst te leven met onzekerheid. En tegen onzekerheid is er nog nooit een vaccin uitgevonden. ‘Mens zijn’ houdt in dat we een risicovol bestaan leiden en dat je daarmee moet leren leven.

Natuurlijk kunnen wetenschappen de risico’s van ziekte, van ongeluk, instorten van de economie, het ontregelen van de samenleving verkleinen en soms zelfs gedeeltelijk oplossen. Daar kan hard aan gewerkt worden. Het is goed dat de regering op wetenschappers vertrouwt, ook als die nog onzekerheden of verschillen van inzicht kennen. Het is goed om de genomen maatregelen op te volgen. Maar schakelt de wetenschap God uit? Neemt wetenschap de plaats van God in? Of... werkt God anders?

In de beperking van de blindgeborene ziet Jezus een kans. Een kans om het Licht van Godswege te openbaren.

Jezus kijkt de man aan, hij ziet geen beperkt mens, of een mislukkeling, maar een geliefd mensenkind van God. En tegen alle regels van hygiëne en logica in maakt Hij modder/slijk van speeksel en stof en strijkt dat op de ogen van de blinde.

Letterlijk staat er, dat Hij daarmee de ogen van de blinde zalft.

Vreemde zalving door Jezus die zelf de Gezalfde, Messias, de Christus genoemd wordt. Gezalfde betekent dat.

Jezus zendt hem naar het badwater, en de blinde gaat, hij gaat zomaar in vertrouwen.

Een vreemd ritueel van spuug en stof van de aarde... Waarom? Waarom legt Jezus hem niet gewoon de handen op? Is het omdat Hij wil laten zien dat stof, aarde speeksel, bij het leven horen? Is het omdat je ogen pas werkelijk open gaan als je niet wegstijgt van het aardse, als je niet blind bent voor verdriet, bloed zweet en tranen? Als je oog hebt voor wat er niet goed is in deze wereld, in je leven... als je daardoorheen gaat, met je blote voeten door het stof zeg maar..... en er niet voor wegloopt of van wegstijgt?

We kunnen het verhaal lezen als een wonder: wat fijn voor de man dat hij nu kan zien. Maar dan krijg je toch de vraag: als Jezus één blinde geneest waarom dan de duizend andere blinden niet?

Je kunt het verhaal ook lezen als een téken: hoe een mens door blindheid héén kan breken door te vertrouwen op Jezus. Door zich aan Hem over te geven voordat hij Hem ooit gezien heeft. Met zijn blinde ogen ziet hij in Jezus het licht. Dat Jezus het licht der wereld is, tékent dit hele verhaal.

Wat Jezus doet is heel bijzonder: niet alleen dat speeksel maken en zeggen dat hij zich moest gaan wassen. Maar vooral dat Jezus de man niet vastprijkt op zijn blindheid wat alle anderen in het verhaal juist wel doen. De man komt ziende van het badhuis terug. Wat zeggen de burens? Jij moet toch aan de rand van de samenleving zitten; jij bent toch een blinde bedelaar. Dat is jouw lot.

Maar Jezus geeft zicht om dat lot te overstijgen.

Het zou een opgave kunnen zijn om in de beperkingen ook kansen te zien en.... ook om nederlagen te incasseren. Er zullen mensen ziek worden. Er zullen mensen sterven. Ook daar moeten we mee leren omgaan. Met verdriet en rouw.

Maar de ontregelingen van het dagelijkse leven door sociale afstandelijkheid en sociale onthouding hoeven ons niet alleen te verlammen. Er zijn ook kansen.

Misschien moeten we nu al voor ogen houden dat het leven nà de crisis niet meer hetzelfde zal zijn als vóór de crisis. We kunnen nu veel leren. We zien al goede tekens.

De spontane uitingen van dankbaarheid aan schoonmakers, verpleegkundigen en artsen. Het spreekt van respect voor wat mensen doen. De bereidheid om ouderen te helpen door contact te onderhouden of door boodschappen te doen. Kleine daden van naastenliefde. Het besef dat er naast het materiele leven waarin plezier en het hebben een rol spelen, er ook een leven is van geestelijke verrijking en van er voor elkaar willen zijn.

En: er is nu ook volop tijd voor overdenking van het leven vóór de crisis waarin we belangrijke vragen toch blijkbaar niet altijd voldoende doordachten: Wat doen we voor het milieu? Hoe gaan we om met dieren? Hoe beheersen we het klimaat ? Hoe gaan we om met voedsel ? Hoe gaan we om met vluchtelingen die het veel moeilijker hebben dan wij ? Wat gaan we met al deze vragen nà de crisis doen?

Doorbreken wij de blinde vanzelfsprekendheid waarmee wij leefden? Zien we nieuwe mogelijkheden voor wat we noemen: een wereld die op weg is naar het Rijk van God. Het evangelie van de blindgeborene laat zien dat wij in Gods ogen ondanks al onze beperkingen mensen zijn met nieuwe toekomstmogelijkheden.

Dat wij daar niet blind voor blijven, maar licht zullen zien.

Dat we ons getroost en gesterkt zullen weten door het vertrouwen dat er iemand is die ons aankijkt, onze hand vastpakt, met ons meegaat op zoek naar licht dat doorbreekt in de duisternis.

Dat het zo zal zijn.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger